

Onderwerp Versterken fraudebestrijding Wmo 2015/Jeugdwet	
Nummer	2019/287170
Portefeuillehouder	Meijs, M.-Th./ Botter, J.
Programma/beleidsveld	2.1
Afdeling	SMSR
Auteur	Ruijter, E. de
Telefoonnummer	023-5114819
Email	ederuijter@haarlem.nl
Kernboodschap	<p>In de beleidsnota Handhaven met zorg Participatiewet is de basis gelegd voor Handhaven met zorg; het voorkomen en bestrijden van onrechtmatigheden bij het verstrekken van uitkeringen en voorzieningen. De focus ligt hierbij op preventie, het voorkomen van bewust en onbewust onrechtmatig handelen.</p> <p>Ook binnen de Wmo 2015 en Jeugdwet is er sprake van bewuste en onbewuste handelingen van inwoners, cliënten, aanbieders en/of ondernemers die in strijd zijn met wet- of regelgeving en die ten laste komen van middelen die voor de zorg bestemd zijn.</p> <p>Waar burgers ondersteund worden met publieke middelen hoort er ook op toegezien te worden dat bestedingen recht- en doelmatig worden ingezet.</p> <p>Door de fraudebestrijding Wmo 2015 en Jeugdwet te versterken worden financiering en draagvlak voor het sociale stelsel behouden en krijgen inwoners de zorg en ondersteuning die zij nodig hebben.</p>
Behandelaanbeveling voor commissie	<p>Het college stuurt dit besluit ter informatie naar de commissie.</p> <p>In de beleidsnota Handhaven met zorg, Participatiewet 2016 en het Uitvoeringsplan Sociale Recherche 2018 is het versterken van de fraudebestrijding door verdere ontwikkeling van het signaal- en risicogestuurde rechtmatigheidstoezicht Wmo 2015 en Jeugdwet opgenomen.</p>
Relevante eerdere besluiten	<ul style="list-style-type: none"> • Uitvoeringsplan Sociale Recherche 2018 (2018/171688) in commissie SL van 21 juni 2018 • Beleidsnota Handhaven met zorg Participatiewet (2017/294348) vastgesteld in raadsvergadering van 19 oktober 2017.

Besluit College d.d. 9 juli 2019	Het college van burgemeester en wethouders Besluit: 1. De bestrijding van zorgfraude te versterken door verdere ontwikkeling van het signaal- en risicogestuurde rechtmatigheidstoezicht Wmo 2015 en Jeugdwet. 2. Aan te sluiten bij het Informatie Knooppunt Zorgfraude (in dit samenwerkingsverband worden meldingen over fouten of fraude in de zorg in een knooppunt bij elkaar gebracht en onderzocht.) de secretaris, de burgemeester,
-------------------------------------	---

1. Inleiding

Aanleiding

In de beleidsnota Handhaven met zorg Participatiewet is de basis gelegd voor Handhaven met zorg; het voorkomen en bestrijden van onrechtmatigheden bij het verstrekken van uitkeringen en voorzieningen. De focus ligt hierbij op preventie, het voorkomen van bewust en onbewust onrechtmatig handelen. Daarnaast worden er maatregelen genomen bij geconstateerde fraude.

Ook binnen de Wmo 2015 en Jeugdwet is er sprake van bewust en onbewust onrechtmatig handelen. Het gaat daarbij over handelingen van inwoners, cliënten, aanbieders en/of ondernemers die in strijd zijn met wet- of regelgeving en die ten laste komen van middelen die voor de zorg bestemd zijn. Bij deze onrechtmatigheden kan onderscheid gemaakt tussen fouten en fraude.

Vastgelegd is op welke wijze wordt gecontroleerd of verstrekte voorzieningen ook rechtmatig zijn (geweest). Het gaat er daarbij om of het recht, de duur en de hoogte van de maatwerkvoorzieningen correct zijn vastgesteld zodat de financiële gevolgen als rechtmatig aangemerkt kunnen worden.

Fraude is een bijzondere vorm van onrechtmatigheid. De aanpak van zorgfraude vindt plaats door het signaal gestuurde en risico gestuurde rechtmatigheidstoezicht. Bij signaal gestuurd toezicht worden signalen van fraude binnen de Wmo en Jeugdwet nader onderzocht en worden er waar nodig maatregelen genomen. Bij het risicogestuurde rechtmatigheidstoezicht wordt ingezet op het voorkomen van onrechtmatige situaties en/of het tijdig detecteren van onrechtmatigheden. Op beide gebieden zijn verbeteringen mogelijk.

2. Besluitpunten college

Het college besluit;

1. De bestrijding van zorgfraude te versterken door verdere ontwikkeling van het signaal- en risicogestuurde rechtmatigheidstoezicht Wmo 2015 en Jeugdwet.
2. Aan te sluiten bij het Informatie Knooppunt Zorgfraude (in dit samenwerkingsverband worden meldingen over fouten of fraude in de zorg in een knooppunt bij elkaar gebracht en onderzocht.)

3. Beoogd resultaat

- Het voorkomen van onrechtmatige, ondoelmatige aanspraak op en oneigenlijk gebruik van voorzieningen op grond van de Wmo 2015 en Jeugdwet.
- Het stoppen van het bewust onrechtmatig handelen en het inzetten van bestuursrechtelijke, civielrechtelijke en/of strafrechtelijke maatregelen waar nodig.

4. Argumenten

1. Bestrijding van zorgfraude

Ons sociale stelsel is gebaseerd op solidariteit. Om dit stelsel in stand te houden is een blijvend draagvlak in de samenleving nodig. Als er regels gesteld worden moeten deze ook gehandhaafd worden. Verdere ontwikkeling van het signaal- en risico gestuurde rechtmatigheidstoezicht draagt bij aan het in stand houden van het sociale stelsel. Op het gebied van het risico gestuurde rechtmatigheidstoezicht gaat de aandacht daarbij primair uit naar de volgende activiteiten:

Optimalisatie communicatie

Het naleven van wetten en regels begint bij duidelijkheid en het op maat informeren van betrokkenen. Het op maat informeren van cliënten, aanbieders en ondernemers vergroot de transparantie en nalevingsbereidheid en verkleint de kans op bewuste regelovertreding.

Deskundigheidsbevordering fraude-alertheid

De afhankelijke positie van cliënten vergroot het risico op fraude door zorgaanbieders en/of malafide bureau's. Het is daarom belangrijk dat iedereen die met Wmo- of Jeugdhulpcliënten werkt, signalen van fraude herkent, weet op welke wijze zorgfraude zich kan manifesteren en weet hoe en waar deze signalen gemeld kunnen worden.

Aansluiting Informatie Knooppunt Zorgfraude (IKZ)

Het landelijke IKZ zorgt dat opsporingsdiensten en toezichthouders van de (lokale) overheid en controleurs van de zorgverzekeraars, fraude en fouten in de zorg effectiever kunnen aanpakken.

Het IKZ verzamelt en beoordeelt meldingen over fouten en fraude in de zorg. Bij (een aanwijzing voor) fraude of fouten, voert het IKZ verder onderzoek uit door informatie te combineren en te analyseren.

Om onrechtmatigheden in de zorg te verminderen heeft het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport het programma 'Rechtmatige Zorg, Aanpak van fouten en fraude 2018-2021 ingericht'¹. Een van de speerpunten van het ministerie is aansluiting van alle gemeenten bij het IKZ ter versterking van de aanpak rondom zorgfraude.

2. *Het versterken van de bestrijding van zorgfraude sluit aan bij de thema's integraliteit en preventie uit het 'Transformatieprogramma Sociaal Domein Haarlem'.*

Preventie

Problemen van burgers kunnen voorkomen worden door preventief en tijdig te interveniëren. Het naleven van wetten en regels begint bij duidelijkheid en het op maat informeren van betrokkenen.

Integraliteit

Er wordt intern en extern beter samengewerkt om ondersteuning aan inwoners zo effectief mogelijk te organiseren. Er is een verband tussen het kwaliteitstoezicht en het rechtmatigheidstoezicht. Signalen van onrechtmatigheden kunnen bijvoorbeeld duiden op verminderde kwaliteit van zorg. Het versterken van de samenwerking tussen de disciplines die zich met kwaliteits- en rechtmatigheidstoezicht bezighouden bevordert dat geld dat bestemd is voor zorg en ondersteuning op de juiste wijze wordt besteed en dat inwoners de zorg en ondersteuning krijgen die zij nodig hebben op het kwaliteitsniveau dat is afgesproken.

3. *Het versterken van de bestrijding van zorgfraude past bij de doelstellingen van het programma 'Rechtmatige zorg' van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (april 2018).*

Het doel van het ministerie is om te komen tot een toekomstbestendig persoonsgebonden budget, waarbij de mogelijkheden voor het plegen van fraude zijn teruggebracht. Om dat te bereiken worden door het ministerie verschillende acties ingezet die gericht zijn op het voorkomen van bewust onrechtmatig handelen. Deze maatregelen kunnen gemeenten helpen bij het toezicht op de rechtmatigheid.

4. *Communicatie & Participatie*

De Participatieraad heeft zich positief uitgesproken over het versterken van de bestrijding van zorgfraude door doorontwikkeling van het signaal- en risicogestuurde rechtmatigheidstoezicht.

---

¹ Programma Rechtmatige Zorg 'Aanpak van fouten en fraude 2018-2021' Ministerie van VWS, april 2018

5. Financiën

De doorontwikkeling kan op dit moment met de bestaande middelen worden uitgevoerd. De verwachting is dat op termijn aanvullende middelen nodig zijn voor het versterken van het signaal- en risicogestuurde rechtmatigheidstoezicht binnen de Wmo en Jeugdwet.

6. Risico's en kanttekeningen

n.v.t.

7. Uitvoering

Doorontwikkeling van het signaal- en risicogestuurde rechtmatigheidstoezicht. Met de VNG zal een bewerkersovereenkomst worden afgesloten ten behoeve van de aansluiting op het IKZ.

8. Bijlagen

Geen